

Ігор Митрофанов,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри фундаментальних
і галузевих юридичних наук
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
ORCID: 0000-0002-1967-1985

Олексій Васечко,
адвокат
ORCID: 0009-0000-4751-2618

DOI 10.32782/2306-9082/2023-52-8

УДК 347.965.33

Етичні вимоги до інтеракцій адвоката з судом і іншими учасниками судочинства

Специфічні взаємовідносини складаються між адвокатом і суддями, представниками іншої сторони, з органами досудового розслідування, органами адміністративної юрисдикції, іншими органами державної влади й управління й органами місцевого самоврядування. Етичність інтеракцій з ними визначається розділами IV «Відносини адвоката з судом і іншими учасниками судового провадження» (ст. ст. 42–45) і V «Відносини адвоката при здійсненні професійної діяльності з іншими органами та особами» (ст. ст. 46–49) Правил адвокатської етики (далі – Правил) [1]. Суттєвим

при цьому є те, щоб адвокат не екстраполював свою точку зору щодо обставин провадження на особисті стосунки з указаними органами й їх посадовими (службовими) особами.

Адвокат має підтримувати рівні, ділові, професійні стосунки з усіма учасниками процесу, насамперед з суддею, який головує в судовому провадженні. Етика адвоката вимагає головну увагу зосередити на доводах, міркуваннях і аргументах інших правників і не обговорювати їх особисті якості та професійні знання, вміння та навички. У тому разі, якщо адвокатом заперечуються дії (бездіяльність)

суддів і осіб, які беруть участь у судовому провадженні, він зобов'язаний відреагувати на подібні дії гідно, в коректній формі і відповідно до закону. Так, представляючи інтереси клієнта або виконуючи функцію захисника в суді, адвокат зобов'язаний дотримуватися вимог чинного процесуального законодавства, законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, про судоустрій і статус суддів, іншого законодавства, що регламентує поведінку учасників судового процесу, а також вимог Правил (ст. 42 Правил адвокатської етики). Відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI (далі – Закон № 5076-VI) адвокат зобов'язується дотримуватися засад верховенства права, законності, незалежності та конфіденційності, правил адвокатської етики, чесно та сумлінно забезпечувати право на захист і надавати правничу допомогу відповідно до Конституції та законів України, з високим рівнем відповідальності виконувати професійні обов'язки, бути вірним присязі [2].

Порушення ж етичних вимог, з одного боку, може виступати як підстава для притягнення до професійної (дисциплінарної) відповідальності конкретного адвоката, а з іншого – спричиняє шкоду іміджу й авторитету і адвоката, і адвокатської спільноти України взагалі [3, с. 124–125].

Проблеми етичних вимог до адвокатів і адвокатської діяльності були та залишаються предметом наукових дискусій як серед учених, так і практикуючих адвокатів. Теоретико-прикладні праці таких українських правників, як В. Д. Бабкін, Н. М. Бакаянова, А. М. Бірюкова, А. Ю. Бойчук, С. В. Бобровник, Т. В. Варфоломєєва, І. Ю. Гловацький, В. А. Єлов, Я. П. Зейкан, С. С. Калинюк, І. О. Кісліцина, М. С. Косенко, О. І. Марочкін, О. Г. Мурашин,

Н. М. Обрізан, Н. М. Оніщенко, В. Ф. Погорілко, В. М. Свінцицький, В. О. Святоцька, О. С. Святоцький, І. Я. Семенюк, О. В. Синеокий, С. С. Сливка, Л. В. Тацій, О. Д. Тихомиров, О. О. Шандула, О. В. Щербанюк, О. Г. Яновська та багатьох інших учених і практиків-адвокатів створили певне підґрунтя дослідження. Разом із тим залишається проблема встановлення конкретних етичних вимог до взаємного спілкування з адвокатами, до інтеракцій адвоката з судом і іншими учасниками судочинства.

Отже, **метою цієї роботи** є розгляд основних моментів взаємовідносин адвоката з судом і іншими учасниками судочинства з точки зору професійної етики та визначення етичних вимог до таких інтеракцій.

Етичні аспекти інтеракцій адвоката з органами досудового розслідування й адміністративної юрисдикції, іншими органами держави й управління, органами місцевого самоврядування, судом і іншими учасниками судового розгляду певного провадження зобов'язують його бути добropорядним, поводити себе чесно та гідно, стверджуючи повагу до адвокатської професії. Адвокат повинен поважати процесуальні права адвоката, яким представляється інша сторона провадження, та не вдаватись до дій, що грубо ці права порушують. Адвокат не може зловжити правами та невинновдано затягувати судовий розгляд провадження.

Відносини адвоката з органами досудового розслідування й адміністративної юрисдикції, іншими органами держави й управління, органами місцевого самоврядування, іншими учасниками судового провадження мають відповідати визначеній в статті 45 Правил культури його поведінки. Так, у відносинах з іншими суб'єктами адвокат повинен поводитися стримано та коректно, реагувати на невірні дії чи вислови будь-яких осіб у формах, які

передбачені законом (у формі заяв, клопотань, скарг тощо), бути тактовним під час допиту потерпілих, підсудних, сторін у цивільному процесі, свідків і інших учасників судового розгляду [1].

Дотримуючись засади законності, адвокат одночасно повинен: бути наполегливим і принциповим у відстоюванні інтересів клієнта в суді, не поступатися своєю незалежністю в захисті та представництві прав і інтересів клієнта, щоб не погіршити стосунків з суддями; у випадку вчинення судом тиску на адвоката – не йти на компроміси, що суперечать охоронюваним законом інтересам клієнта; послідовно дотримуватися принципу пріоритетності інтересів клієнта перед всіма іншими інтересами та міркуваннями, що пов'язані з відносинами адвоката з судом (ч. 1 ст. 43 Правил) [1]. У відносинах з органами досудового розслідування та суду адвокатом має додержуватися засади конфіденційності та збереження адвокатської таємниці.

Слід указати, що різниця між засадою конфіденційності й адвокатською таємницею є ще більш виразною в сфері кримінального процесу, оскільки адвокати можуть бути допитані як свідки щодо конфіденційної інформації, якою вони володіють. Натомість допит його як свідка про відомості, що становлять адвокатську таємницю, за поодинокими винятками заборонений [4, с. 435–437] процесуальним кримінальним законом.

Адвокатська діяльність є тим специфічним видом правничої діяльності, в якому мораль, етика та право знаходяться в найтіснішому зв'язку. Адвокатська діяльність, за своєю сутністю, ґрунтується на загальнодозвільному типі правового регулювання. Саме у процесі здійснення адвокатом своєї професійної діяльності отримують вираз ключові постулати правозахисту, верховенства права та правової активності [5, с. 24–30].

Адвокатською таємницею визнається інформація, відомості, які повідомлені адвокату його клієнтом в довірчій формі або стали йому відомі в зв'язку з виконанням умов договору про надання правничої допомоги. Між адвокатською таємницею, а так само нотаріальною та лікарською таємницею, таємницею сповіді є щось спільне, що виникає в інтеракціях між представником певної професії й індивідами, що звертаються до нього за допомогою. Відповідно до ч. 1 ст. 22 Закону № 5076-VI адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває в трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правничої допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, і інші документи та відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності [2]. Клієнт, який довіряє які-небудь відомості адвокату, має бути цілковито впевненим, що йому не загрожує ніяка небезпека.

Адвокатська таємниця належить до необхідного та перевіреного протягом довготривалого періоду правничої практики інструментарію життєдіяльності адвокатури. Акламація цього факту світовим співтовариством зафіксовано в міжнародно-правових актах. Так, в Основних принципах, що стосується ролі юристів, прийнятих VIII Конгресом Організації Об'єднаних Націй із запобігання злочинності та перевиховання правопорушників від 01.08.1990, на юристів покладено обов'язок суворо (правильно) дотримуватися інтересів своїх клієнтів (стаття 15). Необхідним елементом

цього є підтримання адвокатом утаємниченості інформації, яка отримана ним від свого довірителя. Своєю чергою, на уряді покладено обов'язок «визнавати та дотримуватися конфіденційності всіх повідомлень та консультацій між юристами й їхніми клієнтами» в межах їх професійних інтеракцій (ст. 22) [6].

У стандартах незалежності юридичної професії, прийнятих Міжнародною асоціацією юристів (ІВА) в 1990 році, йдеться про те, що незалежність юристів під час взаємодії з особами, позбавленими власної волі, має гарантуватися таким чином, щоб забезпечити їм безкоштовне, безстороннє та конфіденційне юридичне сприяння, включаючи право адвоката на доступ до таких осіб (ст. 12). Органи державної влади й управління мають в такому разі: 1) надати гарантії захисту звичайної й електронної систем всього адвокатського досьє та документів адвоката від вилучення й огляду; 2) убезпечити від втручання користування електронними засобами зв'язку й інформаційними системами (п. «а» ст. 13). Тотожні вказаним приписам норми зафіксовані низкою інших міжнародно-правових актів.

Нормативна заборона на розголошення відомостей, що становлять адвокатську таємницю, закріплена в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Закон визначає гарантії адвокатської діяльності, відповідно до яких забороняється вимагати від адвоката, його помічника, стажиста, особи, яка перебуває в трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також від особи, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю, надання відомостей, що є адвокатською таємницею; проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися виключно з дозволу суду, здійснюється

на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя; забороняється проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності; забороняється залучати адвоката до конфіденційного співробітництва під час проведення оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, якщо таке співробітництво буде пов'язане або може призвести до розкриття адвокатської таємниці; забороняється втручання у приватне спілкування адвоката з клієнтом; орган або посадові особи, які затримали адвоката або застосували до нього запобіжний захід, зобов'язані негайно повідомити про це відповідну Раду адвокатів регіону (далі – РАР); повідомлення про підозру адвоката у вчиненні кримінального правопорушення може бути здійснене виключно Генеральним прокурором, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя (п.п. 2, 3, 4, 8, 9, 12 і 13 ст. 23).

Деталізуючи вимоги до збереження професійної таємниці, Правила вказують на її безумовний пріоритет у діяльності адвоката. При цьому термін її збереження професійної таємниці не обмежується в часі (ч. 2 ст. 10). У Правилах чітко виписаний перелік відомостей, які складають зміст адвокатської таємниці. Порядок збереження такої інформації поширюються на сам факт звернення до адвоката за правовою допомогою; сюди ж відносяться всі докази та документи, зібрані адвокатом під час підготовки до розгляду справи, а також отримані ним від довірителів відомості. Норма, що пов'язується із потребою в дотриманні конфіденційності, поширюється на будь-яку інформацію про довірителя, яка стала йому відома внаслідок надання правничої

допомоги. Рівним чином заборонено розголошувати зміст правових порад, призначених безпосередньо довірителю. Вимога збереження адвокатської таємниці поширюється на всіх партнерів, помічників і стажистів, інших співробітників адвокатських утворень (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання). Єдиний, хто може звільнити адвоката, помічника адвоката, стажиста від обов'язку зберігати професійну таємницю, може бути тільки сам клієнт або особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання професійної правничої (правової) допомоги, що викладена в письмовій заяві. Вирішальним при цьому є те, що адвокат не несе відповідальності за відмову будь-яким особам, органам і установам розкрити адвокатську таємницю та надати доступ до неї за наявності дозволу клієнта або особи, яка звернулася за професійною правничою (правовою) допомогою, на розкриття адвокатської таємниці. У такому разі адвокат може, проте не повинен розкрити професійну таємницю.

Справжня практика є багатшою як відносно теоретичного ідеалу, так і щодо вимог нормативних положень. Однією із звичних для правил адвокатської етики виступає проблематика допустимості порушення адвокатської таємниці. У юридичній літературі представлені два основні підходи. Згідно з одним із них збереження інформації, що отримана захисником від клієнта, характеризується абсолютністю, тобто вона не може бути розголошена ніде та ні за яких причин. Протилежний підхід відштовхується від припущення про те, що за виняткових обставин адвокат управі не дотримуватися засади конфіденційності інформації, що стала йому відома. Остання точка зору вмотивовується тією обставиною, що довіритель може повідомити адвокату і про підготовлюване кримінальне правопорушення, що є небезпечним для життя та здоров'я іншої людини. Хоча прихильники іншого погляду

завжди перебували в меншості, але вочевидь, що в указаній ситуації йдеться про конфлікт вимог, за якими стоїть моральний обов'язок людини та громадянина та професійний обов'язок адвоката. Віддаючи вирішення розглядуваного питання на розсуд конкретної особи, нами піддається сумніву підґрунтя професійної адвокатської діяльності. Разом із тим безсумнівним є те, що конфіденційність інтеракцій адвоката та клієнта визнається однією з головних опор адвокатури. Утім, у складних випадках адвокат відповідно до положень Правил адвокатської етики вправі звернутися за роз'ясненням до З'їзду адвокатів України та РАУ. Не можна звинувати адвоката за його дії, що відповідають роз'ясненням, наданим Радою адвокатів України (далі – РАУ) або З'їздом адвокатів України (ст. 69) [1].

Суттєвою проблемою для реалізації засади конфіденційності та збереження адвокатської таємниці стають останні зміни до законодавства низки держав, у тому числі й України, в зв'язку з потребою в протидії діям, пов'язаним з тероризмом. Найпомітніші заходи подібного спрямування, що вживаються законодавчими та виконавчими гілками влади в Європейському Союзі (далі – ЄС). Так, ЄС одну за одною ухвалив три директиви щодо запобігання відмиванню коштів. Перша директива (91/308/CEE; 10 червня 1991 року) стосується фінансових організацій і установ. До неї були внесені зміни директивою від 4 грудня 2001 року (2001/97/CE), якою поширена її сфера дії на представників різноманітних професій, які не належать до фінансового сектора, поміж ними, на «репрезентантів незалежних юридичних професій». Третя директива (2005/60/CE; 26 жовтня 2005 року) скасувала директиву від 10 червня 1991 року з поправками, повністю відтворивши її змістове навантаження. Із огляду на ці директиви Європейський

Суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справі Michaud проти Франції в остаточному рішенні зазначив, що обов'язок повідомляти про підозру, в застосованому у Франції вигляді й із огляду на переслідувану законну мету та на її особливу важливість в соціумі, не становить непропорційне втручання в професійну таємницю адвокатів [7].

Подібні законодавчі нововведення наявні і в нашій країні. Підпункт п. 7 ч. 2 ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [8] адвокатські бюро, адвокатські об'єднання й адвокати, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, відніс до переліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Частина 6 ст. 7 вказаного Закону зобов'язує суб'єктів первинного фінансового моніторингу встановлювати неприйнятно високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) відносно клієнтів у разі: а) неможливості виконувати визначені цим Законом обов'язки або мінімізувати виявлені ризики, пов'язані з таким клієнтом або фінансовою операцією; б) наявності обґрунтованих підозр за результатами вивчення підозрілої діяльності клієнта, що така діяльність може бути фіктивною. У статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» даються визначення термінів, що вживаються в цьому законі. Так, *фінансовим моніторингом* є сукупність заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу в сфері запобігання та протидії, що елімінують проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу;

первинний фінансовий моніторинг – це сукупність заходів, які вживаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу і спрямовані на виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії; об'єкт фінансового моніторингу – це дії з активами, пов'язані з відповідними учасниками фінансових операцій, які їх проводять, за умови наявності ризиків використання таких активів з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а так само будь-яка інформація про такі дії чи події, активи та їх учасників; *підозра* – це припущення, що ґрунтується на результатах аналізу наявної інформації та може свідчити про те, що фінансова операція або її учасники, їх діяльність чи походження активів пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, фінансуванням тероризму та/або фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, або із учиненням іншого кримінального правопорушення або діяння, за яке передбачені міжнародні санкції [8].

У національній і зарубіжній літературі слушно зазначається, що слід уникати крайнощів у практичному застосуванні норм щодо проведення первинного фінансового моніторингу адвокатами. Застосування цієї норми цілком виправдано в тих межах, коли в діях або документах, наданих адвокату клієнтом, цілком очевидно присутні, наприклад, ознаки здійснення незаконних грошових операцій. У той же час її розширювальне трактування і тим більше необґрунтоване застосування може мати своїм наслідком порушення конституційної засади презумпції невинуватості, необґрунтоване обмеження громадянських прав конкретної особи, яка звернулася за наданням професійної правничої

допомоги до адвоката, спричинення моральної та матеріальної шкоди.

Пошуки відповідей на практичні питання реалізації адвокатами цієї громіздкої, зарегульованої, неприємної, але обов'язкової функції адвоката з первинного фінансового моніторингу клієнтів найчастіше приводять до розтиражованого в спеціальній пресі рішення РАУ щодо деяких питань виконання обов'язків адвокатом як суб'єктом первинного фінансового моніторингу № 51 від 3 липня 2021 року [9]. Так, згідно з п. 1 ч. 1 ст. 10 Закону, в адвоката чи адвокатського об'єднання обов'язки суб'єкта первинного фінмоніторингу виникають тільки у разі участі в будь-якій фінансовій операції та/або допомозі клієнту під час: 1) купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла; 2) купівлі-продажу суб'єктів господарювання та корпоративних прав; 3) управління коштами, цінними паперами або іншими активами клієнта; 4) відкриття та/або управління банківським рахунком або рахунком у цінних паперах; 5) залучення коштів, необхідних для створення юридичних осіб та фондів, забезпечення їх діяльності або управління ними; 6) створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, фондами, трастами або іншими подібними правовими утвореннями. У інших операціях – ні [10].

У 2019 р. органами Міністерства юстиції України було проведено 1902 перевірення суб'єктів первинного фінансового моніторингу, в т.ч. 1888 перевірень нотаріусів і лише три перевірення адвокатів та

одного – адвокатського бюро. У пізніших документах з перевірень суб'єктів первинного фінмоніторингу дані про це відсутні. На інформаційно-правовій платформі Lex серед документів, пов'язаних зі ст. 166⁹ КУпАП, набирається всього лише півтори тисячі судових рішень, серед яких немає ухвалених щодо адвокатів за невиконання ними цих обов'язків. Отже, можна сказати, що така практика поки відсутня чи вельми незначна [10].

Таким чином, відносини адвоката з органами досудового розслідування й адміністративної юрисдикції, іншими органами держави й управління, органами місцевого самоврядування, іншими учасниками судового провадження мають відповідати визначеній в статті 45 Правил адвокатської етики культурі його поведінки. Проведення первинного фінансового моніторингу та збереження професійної таємниці є юридичною колізією, здатною суттєво ослабити правовий режим дії адвокатської таємниці, а насамкінець негативно вплинути на обмеженні прав громадян, які звернулися за професійною правничою допомогою до адвоката. Справжня правнича практика викликає до життя нові проблеми, що пов'язуються із необхідністю забезпечення конфіденційності інформації, довіреної клієнтом адвокатом. Проте вочевидь, що за будь-яких можливих законодавчих змін адвокатська таємниця буде мати статус одного з найзначущих правничих феноменів, що складають фундамент життєдіяльності адвокатського корпусу.

Список використаних джерел

1. Правила адвокатської етики : затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 26.02.2024).

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.

3. Митрофанов І. І., Притула А. М. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» : науково-практичний коментар / за заг. ред. Є. Л. Стрельцова. Одеса : Фенікс, 2014. 324 с.

4. Денисовський М. Д., Сівіцька Г. Є. Дотримання принципу конфіденційності під час здійснення адвокатської діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 435–437.

5. Грисюк В. В. Система принципів здійснення адвокатської діяльності. *Право і суспільство*. 2019. № 5. С. 24–30.

6. Основні принципи, що стосуються ролі юристів, прийнятих VIII Конгресом Організації Об'єднаних Націй із запобігання злочинності та перевиховання правопорушників від 01.08.1990. URL : https://ips.ligazakon.net/document/view/mu90316?ed=1990_08_27 (дата звернення: 26.02.2024).

7. Рішення ЄСПЛ у справі Michaud проти Франції (заява № 12323/11) від 6 грудня 2012 року (остаточне рішення від 06.03.2013). URL : [file:///C:/Users/user/Downloads/CASE%20OF%20MICHAUD%20v.%20FRANCE%20-%20\[Ukrainian%20Translation\]%20by%20the%20COE%20Human%20Rights%20Trust%20Fund.pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/CASE%20OF%20MICHAUD%20v.%20FRANCE%20-%20[Ukrainian%20Translation]%20by%20the%20COE%20Human%20Rights%20Trust%20Fund.pdf) (дата звернення: 16.12.2023).

8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 25. Ст. 171.

9. Щодо деяких питань виконання обов'язків адвокатом як суб'єктом первинного фінансового моніторингу : Рішення Ради адвокатів України від 3 липня 2021 року № 51. URL : https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2021-07-03-r-shennya-gau-51_60f537ee77f09.pdf (дата звернення: 16.12.2023).

10. Лазебний Л. Адвокат як суб'єкт фінмоніторингу. *Юридична Газета*. 2022. № 4 (758). URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/advokatura/advokat-yak-subekt-finmonitoringu.html> (дата звернення: 16.12.2023).

Митрофанов І. І., Васечко О. І. Етичні вимоги до інтеракцій адвоката з судом і іншими учасниками судочинства

У статті розглядаються правила професійної етики, що визначають моральні засади інтеракцій адвоката з судом і іншими учасниками судочинства. Актуальність цього дослідження пов'язана з тим, що порушення етичних вимог, з одного боку, може виступати як підстава для притягнення до професійної (дисциплінарної) відповідальності конкретного адвоката, а з іншого – спричиняє шкоду іміджу й авторитету і адвоката, і адвокатської спільноти України взагалі. Метою цієї роботи є розгляд основних моментів взаємовідносин адвоката з судом і іншими учасниками судочинства з позицій професійної етики та визначення етичних вимог до таких взаємин. Досліджуються конкретні вимоги, зафіксовані в Правилах адвокатської етики, до інтеракцій адвоката судом і іншими учасниками судочинства. Аналізуються відповідні положення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», що стосуються відносин адвоката судом і іншими учасниками судочинства. Вивчаються окремі питання, пов'язані з адвокатською таємницею. Робиться висновок, що відносини адвоката з органами досудового розслідування й адміністративної юрисдикції, іншими органами держави й управління, органами місцевого самоврядування, іншими учасниками судового провадження мають відповідати визначеній в статті 45 Правил адвокатської етики культурі його поведінки. Проведення первинного фінансового моніторингу та збереження професійної таємниці є юридичною колізією, здатною суттєво ослабити правовий режим дії адвокатської таємниці, а насамкінець негативно вплинути на обмеженні прав громадян, які звернулися за професійною правничою допомогою до адвоката. Справжня правнича практика викликає до життя нові проблеми, що пов'язуються із необхідністю забезпечення конфіденційності інформації, довіреної клієнтом адвокату. Проте вочевидь, що за будь-яких можливих законодавчих змін адвокатська таємниця буде мати статус одного з найзначущих правничих феноменів, що складають фундамент життєдіяльності адвокатського корпусу.

Ключові слова: професійна етика, адвокатська етика, адвокат, суд, взаємодія адвоката з судом, взаємодія адвоката з іншими учасниками судового провадження, етичні вимоги.

Mytrofanov I., Vasechko O. Ethical requirements for advocate interactions with the court and other participants of the judiciary

The article examines the rules of professional ethics which define the moral basis of an attorney's interactions with the court and other participants to court proceedings. The relevance of this study is related to the fact that violation of ethical requirements, on the one hand, may serve as a ground for bringing a particular advocate to professional (disciplinary) liability, and on the other hand, it causes damage to the image and authority of both the advocate and the Ukrainian legal community in general. The purpose of this article is to examine the main aspects of the attorney-at-law's relationship with the court and other participants to court proceedings from the perspective of professional ethics and to determine the ethical requirements for such a relationship. The author examines the specific requirements set out in the Rules of Professional Conduct for advocates' interactions with the court and other participants to court proceedings. The author analyses the relevant provisions of the Law of Ukraine "On the Bar and Practice of Law" relating to the relationship of an advocate with the court and other participants in court proceedings. Some issues related to the attorney-client privilege are studied. The author concludes that the advocate's relations with pre-trial investigation and administrative jurisdiction bodies, other state and administrative bodies, local self-government bodies, and other participants in court proceedings must comply with the culture of his or her behaviour as defined in Article 45 of the Rules of Professional Conduct. Conducting initial financial monitoring and maintaining professional secrecy is a legal conflict that can significantly weaken the legal regime of attorney-client privilege, and ultimately have a negative impact on the restriction of the rights of citizens who have sought professional legal assistance from an attorney. The current legal practice raises new issues related to the need to ensure the confidentiality of information entrusted by the client to the attorney. However, it is obvious that under any possible legislative changes, the attorney-client privilege will have the status of one of the most significant legal phenomena that form the basis of the life of the legal profession.

Key words: professional ethics, lawyer's ethics, lawyer, court, lawyer's interaction with the court, lawyer's interaction with other participants in court proceedings, ethical requirements.

